

>> Met in rood commentaar van Wösten juridisch advies

Een goede toekomst voor land- en tuinbouw en visserij, voor voedselzekerheid, voor natuur

Trots, lef en hoop en het kunnen verdienen van een goede boterham zijn de kern van het land- en tuinbouw-, visserij- en natuurbeleid. Onze boeren, tuinders en vissers moeten gekoesterd worden, omdat ze belangrijk zijn voor onze voedselvoorziening en het Nederlandse cultuurlandschap, en onlosmakelijk onderdeel zijn van onze Nederlandse cultuur. Daarbij wordt hoogwaardige landbouwgrond beschermd. Er wordt niet gestuurd op gedwongen krimp van de veestapel, maar op instandhouding van belangrijke natuur. >> Deze laatste zin is interessant. Reuze benieuwd hoe ze denken dit te gaan combineren.

- Toekomstperspectief en extra aandacht voor jonge boeren, zodat zij bedrijven kunnen overnemen of starten. >> Het huidige beleid is nog altijd gericht op intensivering en schaalvergroting, met als uitkomst steeds minder bedrijven en boeren. Voor een serieus toekomstperspectief voor de volgende generatie zal met dit beleid moeten worden gebroken, met als eerste stap een einde maken aan de -perfidie- handel in productie- en emissierechten. Dat er steeds minder boeren zijn is in de eerste plaats het gevolg van schaalvergroting, waaronder de nog steeds oprukkende megastallen. Dát is de kern van de discussie.
- In Europa wordt met lef alles op alles gezet om Europese richtlijnen zo aan te passen dat ze werkbaar zijn en het verdienmodel ondersteunen. >> Hierbij zijn de andere EU-lidstaten nodig. Doorgaans geldt: hoe rechtser de regering in andere lidstaten, hoe nationalistischer. De Nederlandse agrosector is mede exportwerk. Die is niet overal even welkom, want een bedreiging voor de agrosector van de andere lidstaten. Daarnaast is de staat van de Nederlandse natuur, water en bodem veel slechter dan in de meeste andere landen. Kortom, slechte kaarten om deze discussie te voeren. Misschien de volgende keer eerst even iets beter nadenken?

Er wordt ingezet op:

- o Een nieuwe, regio-specifieke derogatie van de Nitraatrichtlijn (gebaseerd op gemeten waterkwaliteit zoals in andere landen). >> Dit beslist de EU, en niet Nederland. En: hebben ze nu nog niet in de gaten dat het flink mis is met de Nederlandse waterkwaliteit? Zie ook voorgaande opmerking.
- o De derogatievrije zones (overgangsgebieden) rondom Natura-2000 gebieden worden beperkt tot alleen stikstofgevoelige natuurgebieden. >> Een harde ontkenning van de problematiek.
- o De bufferstroken worden verkleind van 250 naar 100 meter. >> Idem
- o De maximale hoeveelheid stikstof uit dierlijke mest van 170 kg/ha wordt uit de Nitraatrichtlijn geschrapt. >> Het is EU-recht om schoon water (net als een gezonde bodem en lucht) zeker te stellen. Het akkoord zegt: we willen in Nederland meer vuil water.
- o Herijking van de Natura2000-gebieden, gericht op een hoofdstructuur van robuuste natuurgebieden (geen 'snippernatuur'). >> Ook dit is EU-recht. Graag eerst de feiten. In Duitsland zijn 5.000 Natura 2000 gebieden versus 161 in Nederland. En: Nederland heeft nu al minder dan het gemiddelde oppervlak aan N2000-gebied aangewezen (14% versus 19% gemiddeld voor de EU-lidstaten). Van het totale landoppervlak (exclusief binnenwateren zoals het IJsselmeer) is slechts 9% als Natura 2000-zone aangewezen. Ca. 60% is landbouwgrond. Hierbij komt: met het schrappen van enkele percelen N2000-bescherming schiet je niets op, omdat op 10 kilometer van de bron slechts 30% van de ammoniakemissies is neergeslagen.

En op 100 kilometer is slechts 65% gedeponeed. Stikstof is een landelijke kwestie, geen lokale kwestie. Dit punt is symboolpolitiek, om niet te zeggen: een laffe aanval op natuur. Als boeren dan een probleem hebben, dan hebben ze een probleem met de retailers en de supermarkten. Ga de strijd aan met de supermarkten, in plaats van natuur in de nek springen.

- Geen nieuwe nationale koppen op Europees beleid, bestaande koppen worden zo maximaal mogelijk geschrapt. >> Je moet maar durven. Nederland is meer dan 20 jaar de mestderogatie gegund door de EU. En is daarnaast meerdere keren in gebreke gesteld vanwege het niet naleven van de Habitatrichtlijn. Zelfs het Europese beleid wordt met voeten getreden. In Nederland zijn de agroproblemen fors ernstiger dan in andere landen, onder meer door de extreem grote veestapel. Enkel het voldoen aan Europees beleid stevige maatregelen onvermijdelijk. Dat heeft niets met nationale koppen te maken.
- We willen niet importeren wat we in Nederland niet mogen produceren. >> Leuk om te zeggen, en ben het daar zelfs mee eens. Maar dit is toch echt 100% EU-werk. En: hierboven is al gezegd dat Nederlandse export niet overal welkom is. Dit is vragen om problemen met andere landen, waarbij Nederland heel zwak staat.
- Bij het afsluiten van internationale handelsverdragen staat het gelijke speelveld voorop. >> Dus..., ook een gelijke bescherming van natuur en milieu als in andere EU-lidstaten. En ook geen Nederlandse uitzonderingen willen bedingen. Hier lijkt een kwartje nog niet te zijn gevallen.
- Wet- en regelgeving worden aan de voorkant scherper juridisch getoetst om rechtszaken achteraf te voorkomen. >> Prima, heel goed. Maar ze bedoelen waarschijnlijk iets anders dan wat ik hier lees.

Landbouw en tuinbouw

- Boeren en tuinders werken al eeuwen met de bodem, dieren, omgeving en natuur. Zij zijn de professionals. De vakkennis van de boeren en tuinders staat daarom centraal: we gaan van middel- naar doelsturing. De boer staat hierbij aan het roer. >> Zie mijn opinie over dit akkoord. Het zijn ongetwijfeld professionals voor zover het de bedrijfsvoering betreft. Maar het zijn beslist geen professionals als het om zorg voor de negatieve gevolgen van die bedrijfsvoering gaat. Anders hadden we nooit een stikstofprobleem, een waterprobleem, een zoönoseprobleem en een probleem met dierenwelzijn gehad. 'Doelsturing' versus 'middelsturing' is een oud stokpaardje. Klinkt mooi maar is een vlucht naar voren. Van middel naar doel bestaan de volgende stappen met allerlei 'stoorzenders' tussen iedere volgende stap: 1. Veedichtheid, 2. Mestproductie, 3. Nutriëntenoverschot = stoffenbalans, 4. Nutrientgehalten in bodem, 5. Nutrienten in grondwater, 6. Nutriënten in oppervlaktewater, 7. Natuurkwaliteit. Het einddoel is natuurkwaliteit. Maar als je daarop zou sturen krijg je overloze discussie of boer Y of boer Z voor natuurschade verantwoordelijk is. Vandaar dat je omhoog moet in die ladder. De door coalitie bepleite 'stoffenbalans' is niets ander dan MINAS revisited met alle administratieve druk en discutabele forfaits van dien. Natuurlijk is 'Veedichtheid' een relatief bot middel om het doel 'Natuurkwaliteit' te realiseren. Bot, maar wel eenvoudig, en toewijsbaar aan individuele boeren. Van middel- naar doelsturing gaat enkel meer administratieve ellende geven. Om over 5 jaar de overheid dan weer de schuld te geven.

- Daarvoor worden voor natuur, waterkwaliteit, klimaat en luchtverontreiniging waar mogelijk bedrijfsspecifieke emissiedoelen geformuleerd. Er wordt zo snel mogelijk, juridisch houdbaar, een 'afrekenbare stoffenbalans' ontwikkeld zodat boeren weten waar ze aan toe zijn, zelf kunnen sturen op doelen en deze integraal gehaald worden. Om snelheid te maken wordt begonnen met onderdelen die snel uitvoerbaar zijn waarbij doelen, indien nodig, gebied- en bedrijfsspecifiek zijn. >> **Integral halen van alle doelen? Dat doe je door de problemen bij de bron aan te pakken, te weten het aantal staarten. Het huidige agrobeleid - inclusief het PAS- is mede vorm gegeven door de agrolobby. Daarop nu zo foeteren zijn krokodilletranen. Het huidige beleid op zijn kop zetten en vervangen door ander beleid zonder ook de veestapel fors te laten krimpen gaat enkel uitstel geven en geen oplossingen. Dit punt is als een slag in de lucht.**
- De mestcrisis krijgt urgente aandacht, opdat geen sprake is van een generieke korting. >> **Hocus pokus pilatus pas !**
- Volgens de Nitraatrichtlijn moeten lidstaten minimaal elke vier jaar de aanwijzing van kwetsbare gebieden herzien. Nederland heeft het hele land als kwetsbaar bestempeld, dit kan dus worden herzien. Nederland gaat in Brussel aantonen dat bepaalde gebieden niet langer kwetsbaar zijn, dit kan per direct. In plaats van de aanwijzing van heel Nederland als kwetsbaar gebied komt dan een aanwijzing per gebied. Dit is belangrijk omdat de norm van 170 kilo stikstof per hectare uit dierlijke mest alleen geldt in kwetsbare gebieden. Dit resulteert per direct in meer plaatsingsruimte voor mest. De stikstof- en fosfaatnormen in oppervlaktewater worden in lijn gebracht met ons omringende landen: België en Duitsland. Hiermee brengen we het areaal nutriëntenverontreinigde gebieden terug. >> **Het is indertijd de eigen keuze van Nederland geweest. Dit is nooit opgelegd door de EU. Waarschijnlijk is dit toen gedaan om discussies over de klei- en veegronden versus zand en lössgronden te vermijden. En, dit gaat niet enkel om nitraat. Opnieuw: Nederland heeft heel slechte kaarten in handen. Een mooi thema voor een onderzoeksjournalist om dit verder uit te pluizen.**
- Alles wordt op alles gezet om de afbouw van de huidige derogatie terug te draaien en met de EU tot betere en wel werkbare normen en afspraken te komen. In de tussentijd wordt bezien welke noodmaatregelen er nodig zijn om de mestcrisis op te lossen. >> **Zie hier boven.**
- Samenwerking tussen akkerbouwers en veebedrijven wordt gestimuleerd. Verschillen in mestbeleid voor grasland en akkerland worden waar mogelijk opgeheven. Bijvoorbeeld: het uitrijden van vaste mest op bouwland met een staand gewas zoals wintertarwe in het voorjaar toestaan zonder inwerkplicht (dat de mest niet in de grond gewerkt hoeft te worden). Grasland heeft deze inwerkplicht niet. Gelijk beleid zou ook meer mesttoepassingsruimte betekenen. >> **De plaatsingsruimte van mest is al vrijwel maximaal opgevuld. Het is een raadsel waarom hier nog verwachtingen van bestaan.**
- Er wordt niet gestuurd op gedwongen krimp van de veestapel en er komt geen gedwongen onteigening. >> **En de belastingbetaler mag ook zelf beslissen hoeveel belasting ie betaalt?**
- Innovatie wordt breed opgevat, dus inclusief voer en management. Innovatie krijgt de ruimte die het verdient, procedures worden aangepast en innovatiemiddelen zo ingericht dat nieuwe vindingen snel juridisch houdbaar toegepast kunnen worden en doelen worden gehaald. >> **Het luchtwasser- en toervloerenschandaal heeft blijkbaar geen enkele indruk gemaakt? De boemerang is blijkbaar nog niet aangekomen.**
- Er komt een apart innovatieprogramma voor robotisering gericht op het besparen van arbeidskrachten. >> **Nog minder boeren?**

- Maatregelen voor een goede boterham:
 - o Agrarisch natuurbeheer en ecosysteemdiensten worden beloond met langjarige marktconforme financiële zekerheid. >> En iedereen die geen afval op straat gooit krijgt subsidie?
 - o Nieuwe verdienmodellen worden ontwikkeld en de voedselketen, inclusief industrie en banken, draagt bij aan het verdienmodel. >> Het echte probleem van de boeren zijn de retailers en de supermarkten. Natuurbeleid in de nek springen? Eerloos. Overigens, de meeste boeren zijn miljonair, ook na aftrek van schulden. Zie <https://agrimatie.nl>
 - o De rode diesel komt terug voor boeren, tuinders en loonwerkers. >> Dit betekent subsidie voor fossiele brandstof, die al in 2013 was afgeschaft.
- Waar het gebruik van modellen onontkoombaar is, worden ze mede gebaseerd op meten en weten, en op basis van werkelijke waarnemingen in de praktijk. Het model Aerius calculator wordt ten behoeve van de vergunningverlening vervangen, zodra er een juridisch houdbaar alternatief is. Wij werken hier hard aan. >> Is als de koorts bestrijden door de thermometer weg te gooien. Aerius is de actuele kennis op basis van 30 jaar beleid en onderzoek. Pleiten voor het maken van weer een andere rekenmethode staat gelijk aan uitstel van noodzakelijke maatregelen.
- Er komt, ook ten behoeve van de vergunningverlening, zo spoedig mogelijk een nieuw stelsel voor de beoordeling van emissiearme stallen en stalsystemen, zoveel mogelijk gebaseerd op bedrijfsmetingen. >> Dan word ik wel heel benieuwd hoe dat dan in de afgelopen 30 jaar is gegaan met het beoordelen en toelaten van toervloeren en schandaal-luchtwassers.
- Er wordt geregeld overlegd met land- en tuinbouworganisaties en de visserij, en het beleid wordt gebaseerd op wat in de praktijk werkt. >> Alleen met land- en tuinbouworganisaties en de visserij, en de rest van Nederland wordt het zwijgen opgelegd? Een boerenrijstaat, met een alleenrecht opeist om over natuurzorg te oordelen?
- Er wordt perspectief geboden, waarbij het verdienmodel verbetert en rekening wordt gehouden met het 'trappetje van Remkes' (innoveren, extensiveren, verplaatsen en stoppen). Een ruimhartige vrijwillige en langdurige stoppersregeling vindt fiscaal vriendelijk plaats. >> Op de kosten van de belastingbetaler? En krijgt de bakker en groenteboer ook een zak geld als ie vrijwillig stopt?
- Eventuele uitkoop wordt gericht op verouderde bedrijven met de minst gunstige omstandigheden voor klimaat en/of milieu en dierenwelzijn. Boeren die gebruik maken van de Landelijke beëindigingsregeling veehouderijlocaties (LBV en LBV+) krijgen uitstel van de sloopverplichting totdat de mestmarkt weer stabiel is. >> De belastingbetaler moet gaan betalen voor failliete en afgeschreven boerenbedrijven? Veel verouderde bedrijven zijn al afgeschreven middels de stoppersregeling. Dit staat gelijk aan het plunderen van de belastingbetaler.
- De rijksoverheid pakt de regie op de vergunningverlening voor mestverwerking. In samenwerking met provincies en gemeenten worden de problemen rond vergunningverlening voortvarend opgelost. >> Hierboven is toch echt ook in het akkoord geschreven: "Wet- en regelgeving worden aan de voorkant scherper juridisch getoetst om rechtszaken achteraf te voorkomen".

Dierwaardigheid

- Er worden concrete stappen gezet naar een toekomstbestendige, nog meer dierwaardige veehouderij. >> Nog meer dan wat? En wat is dierwaardig? Mogen de dieren dat zelf beslissen, of wordt dit beslist door de veeboer en het slachthuis?

- Daartoe wordt per diersoort vastgelegd waar stallen aan moeten voldoen op lange termijn. Dit geeft veehouders een realistisch tijdspad om stallen, in een natuurlijk afschrijvingsritme, aan te passen. De overheid maak het mogelijk te starten met concrete pilots. >> Er wordt al decennia dierenwelzijnsbeleid gevoerd, met keer op keer uitstel. Dit punt is een beloning voor de stilzitters, en een straf voor de boeren die wel al stappen hebben gezet.
- Bij de uitwerking is aandacht voor de investeringen, die dit van veehouders vergt en welk deel zij via een goed verdienmodel kunnen terugverdienen. Indien dit onvoldoende kan, wordt bezien op welke manier de overheid hier een bijdrage in kan leveren of wordt het beleid aangepast. >> Op kosten van de belastingbetaler, terwijl de meeste boeren miljonair zijn.
- Aanvullend wordt bezien hoe het vervoer van dieren over lange afstanden beëindigd moet worden, als dit niet volgens de geldende, Europese dierenwelzijnseisen kan, en niet kan worden gehandhaafd. >> Kortom, op de lange baan geschoven.

Natuurherstelbeleid

- De Nederlandse natuur en ons, door boeren en tuinders gecreëerde en onderhouden, cultuurlandschap is prachtig. >> Een glasharde ontkenning van de ecologische woestijnen, megastallen en landschapspijn. We kunnen kiezen tussen feiten, opinies en sprookjes. Daar waar nodig werken we gebiedsgericht aan instandhouding. We versterken onze directe leefomgeving en zorgen voor landbouwinclusieve natuur. >> Door boeren die in veel gevallen geen benul hebben van natuur en ecologie.
- In het natuurbeleid wordt de daadwerkelijk gemeten staat van de natuur leidend. De kritische depositiewaarde gaat uit de wet en wordt vervangen door een juridisch houdbaar alternatief. >> We gooien de thermometer weg, want dan kunnen we niet meer ziek worden.
- De nationale databank Flora en Fauna wordt zo snel mogelijk kosteloos en ongelimiteerd voor publieke doeleinden opengesteld. >> En alle boeren gaan ongelimiteerd openbaarheid van zaken geven over de ontvangen subsidies, uitkoopregelingen en compensatiegelden
- De stikstofaanpak wordt gebaseerd op bedrijfsspecifieke emissiedoelen, gebaseerd op de gebiedsgerichte aanpak. >> Dan gaan heel veel bedrijven omvallen.
- Stikstofreductie vindt plaats daar waar dat aantoonbaar nodig is voor de instandhouding van de natuur en andere drukfactoren worden ook aangepakt. >> Dit lijkt mij een prima doelstelling. Maar ze bedoelen waarschijnlijk wat anders dan er staat. Stikstofreductie is nodig zodat er stikstofruimte ontstaat en extern salderen in elke provincie mogelijk wordt. >> Voortzetting van de zwarte markt in vergunningen?
- Er komt een juridisch houdbare, wetenschappelijk verantwoorde rekenkundige ondergrens, dan wel drempelwaarde, van minimaal 1 mol/ha/jaar. Op basis hiervan, of met beschikbare stikstofruimte via extern salderen, worden 'PAS-melders' met voorrang gelegaliseerd. Dit alles wordt juridisch geborgd. >> Dit zou betekenen dat de meeste emissiebronnen weer onbepaald kunnen toenemen., waarvoor dan weer compensatie nodig is. Maar als de deposities moeten dalen, en ook zowel ruimte moet komen voor extern salderen alsook een drempelwaarde dan is opnieuw een toverstokje nodig. Het wordt steeds meer een sprookje. Oftewel: valse beloften.

Visserij

- We zijn trots op onze Nederlandse vissers, die al eeuwenlang hun bijdrage leveren aan de voedselzekerheid. We gaan er weer voor zorgen dat vissers en de visserijsector daar omheen een goede boterham kunnen verdienen. Het voortbestaan van de Nederlandse visserij is cruciaal voor Nederland. Daarom wordt de visserijsector maximaal ondersteund bij het krijgen van een toekomstbestendige vloot. Vissers horen bij de Nederlandse cultuur en er wordt alles aan gedaan om voor de vissers te vechten. Ook in Brussel. Vissers worden ondersteund bij innovaties, veiligheid en het ontwikkelen van duurzame vistechnieken.
- In Europa wordt door Nederland alles op alles gezet om de pulsvisserij weer toe te staan.
- Er komt snel een betere toegang tot de Noordzee en andere visgronden met voldoende ruimte voor de visserij.
- Bodemvisserij en garnalenvisserij hebben het zwaar. Samen met deze groepen vissers wordt actief gezocht naar grote gebieden die we als 'visakkers' gaan bestempelen en waar de bodemvisserij en garnalenvissers voorrang krijgen.

>> Ik ben minder goed thuis in de visserij. En onthoud mij daarom beter van commentaar. Maar ik vermoed soortgelijke opmerkingen als ik wel goed thuis zou zijn in de visserijpolitiek. Mij is in ieder geval wel bekend dat de Franse vissers een uitgesproken pesthekel aan de Nederlandse vissers hebben vanwege valse concurrentie.

Het ministerie van LNV gaat het ministerie van Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur (LVVN) heten. >> Met deze paragraaf wordt de boerenvrijstaat uitgeroepen. Is het werkelijk de bedoeling dat wij hiermee nog trots zijn op onze boeren? Een lichte geruststelling: op basis van 25 jaar ontmoetingen met boeren kan ik melden dat deze paragraaf beperkt representatief is voor de boerensector. Velen weten donders goed dat er serieuze veranderingen aankomen. Dit document lijkt meer op een reclamefolder dan op serieus denkwerk. Wel zegt deze paragraaf veel over het povere kennisniveau van de betrokkenen. Je gaat bijna denken dat ze heel graag in elke valkuil willen vallen die op hun weg ligt. Trouwens, waarom hebben we eigenlijk een ministerie van landbouw? Waarom zit landbouw en visserij niet bij het ministerie van Economische Zaken, net als alle andere bedrijfstakken?